

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De secundo sculari gradu amoris, qui dicitur Amor semper mobilis. Cap.
XXXII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

qui non dolet de malis proximi, non est in eo charitas DEI. *Charitas enim non congaudet propria vel aliena iniquitati, sed magis ve-* 1. Cor. 13.
ritati. Quia cum quis peccatum propter se, non propter aliud quod-
 cunque commodum consequendum, vel incommodum precauend-
 um detestatur & odit, in hoc ipso omne peccatum odio habet cum
 Psalmista dicente: *Iniquitatem odio habui, & abominatus sum.* &c. Psalm. 118.
 iterum: *Omne viam iniquam odio habui.* Unde proprium exercitium
 huius charitatis est, incessabili detestatione & auersione luctari cum
 vitijs & concupiscentijs.

De secundo scalarigradu amoris, qui dicitur Amor semper mobilis.

Cap. XXXII.

Querit Doctor sanctus, secunda secunda, quaestione vigesima-
 quarta: Vtrum in quolibet actu charitatis ipsa charitas semper
 augeatur, praesertim cum Gregorius dicat, quod in via Dei
 stare, est retrocedere: sed nullus, cum mouetur actu charitatis, retro-
 cedit, & ideo merito dicendus est procedere. Quare congruum vide-
 tur, quod in quolibet actu charitatis augmentum recipiat. Ad hoc re-
 spondet ibidem, quod augmentum spirituale charitatis quodammo-
 do assimilatur augmento corporali in animalibus & plantis, in quo
 non est motus continuus, ita scilicet, quod si aliquid tantum augetur
 in tanto tempore, necesse sit quod proportionabiliter in qualibet par-
 te temporis illius aliquid augeatur: sed per aliquod tempus natura dis-
 ponens operatur ad augmentum, actu tamen nihil auge, sed postmodum
 producit id in effectum, ad quod disposuerat augendo, scilicet ani-
 mal vel plantam in actu. Sic etiam non in quolibet actu charitatis au-
 getur ipsa charitas actu, sed quilibet actus charitatis disponit ad eius
 augmentum, quia semper redditur promptior ad agenda secundum
 charitatem. Et sic habilitate crescente, prorumpit quis in actum dile-
 ctionis feruentiorem, quo conatur ad charitatis profectum, & tunc
 charitas augetur in actu.

Vnde licet quilibet actus charitatis augmentum mereatur, non ta-
 men statim augetur, sed tunc solum cum quis ordinatur ad huiusmo-
 di augmentum. Nihilominus tamen semper in via Dei procedit, non
 solum dum actus charitas augetur, sed etiam dum disponitur ad aug-
 mentum. Praeterea, quod est magis amplectendum, Charitas semel ac-
 quisita, licet per mortale possit omnino corrumpi, tamen per veniale

*Charitas ut
 in quolibet
 actu augea-
 tur.*

Q9999

non

Peccatum
veniale qd
faciat in
charitatē.

nō potest diminui. Quia cū quis delinquit in minori, non meretur
pari detrimentum in maiori, eō quōd Deus se non plus auertit ab ho-
mine, quā homo se auertit à DEO. Hinc est, quōd per veniale
(quod opponitur feruori charitatis) non potest ipsa charitas diminui,
cui tantū opponitur culpa mortalis. Ad corruptionem tamen cha-
ritatis homo disponi potest per venialia, vel etiam per cessationem
ab exercitio operum charitatis. Præterea virtutes ab actibus acquisitæ
per cessationem ab actu diminuuntur, sicut ait Philosophus octauo
Ethicorum: Quōd multas amicitias in appellatione soluit, non appē-
lare amicū, seu illi non colloqui. Quod est ideo, quia conseruatio cū-
iusque rei, dependet à sua causa. Cū igitur causa virtutis acquisitæ
sit actus humanus, ideo cessantibus actibus humanis, virtus acquisita
diminuitur, & tandem totaliter corrumpitur. Sed hoc in charitate lo-
cum non habet, quia non causatur ab humanis actibus, sed solū à
Deo. Hinc est quōd actu cessante, charitas propter hoc non dimini-
tur, nec corrumpitur, quamdiu desit mortale peccatum. Sed quia (vt
dictum est) per multiplicata venialia, vel per cessationem ab operibus
charitatis, quis disponitur ad corruptionem charitatis, ne diuinum
hoc donum in vacuum recipiat, studeat quisque, iuxta possibilitatem
suam, gradum hunc charitatis ascendere: qui dicitur Amor semper mo-
bilis, ne sturda pertransseat aure. quod dictum est, *Amice ascende supra*
perius.

Remis vt sit
semper
mobilis.

Secundō igitur ignis naturam habet alijs elementis mobiliorem, vt
dicit cōmentator super Dionysium de cælesti Hierarchia. Et ideo dicitur
semper mobilis & potens omnium, quia in igne principium est
virtutis motiua, qua se mouet & alia, nec ab aliquo inferiori se moue-
tur, sed virtute solis mouetur, & ad quamlibet admixtionem virtute
solis inferius descendit: sicut terra mouetur ab orbe stellarū fixarū, &
ideo diuersæ rerum species in ipsa generantur. Vnde diuersæ figuræ ter-
restrium correspondent diuersis imaginibus stellarū. Aqua verò mo-
uetur ab orbe lunari, prout patet in fluxu & refluxu maris. Et aër,
propter multitudinem motuum in ipso, mouetur ab alijs quinque pla-
netis, qui sunt multorum motuum. Ex quibus liquet, quōd motus so-
lis est nobilior, potenterior, & efficacior alijs motibus. Sic nimirum hu-
mana mobilitas diuersis mouetur affectibus & concupiscentijs. Actio
tamen solis iustitiæ vigorem nobis suæ charitatis ingerēs, humanū af-
fectum efficacius mouet ad operationē virtutū, vt pote in operatione
sua po-

sua potētissima. Et ideo gradus istius amoris benedicatur Amor semper mobilis: quia, secundum Linconiensē, tollit interruptionē motionis in amatore. Semper enim diligit, tam in aduersis, quam in prosperis, is qui verus amicus est. Et secundum Gregorium, Amor operatur magna si est: si autem operari renuit, amor non est. Hic autē amoris gradus adeo quandoque cor nostrum igne charitatis accendit, quod eius virtute omnes vires sensitiuæ concurrentes in suam originē, cordis sui conuectant vnitatem. Quam nemo verē possidere potest, nisi in cuius corde Spiritus sanctus ignem sui amoris accendit. Vbi anima velut in regali lectulo recubans, in pace suauiter requiescit. Ex hac vero cordis vnitatem compunctio generatur, nō quidem doloris, sed amoris. Quia tunc anima in se diuinæ visitationis operationem attendens, ad reamandum compungitur, & ad vicem reddendam diuinæ liberalitati, totis viribus inardescit, ita quod ea iam incipiunt dulcescere, quæ prius amara laboriosaque videbantur.

Amor semper mobilis.

Compunctio amoris vnde.

Ex qua compunctione mox oritur quidam amoris affectus, cor & vni appetituum penetrans. Est enim amoris affectus, sapor cordis appetitus in Deum, tanquam in summum bonum, omnis boni contentiuum, qui creaturis omnibus valedicit, ne earum abusu sensuales concupiscentias foueat, quia sentit se interius aeterno contractum amore, cui super omnia operam dare concupiscit. Et ideo facillē cōtemnit omnia, vt id, quod diligit, assequatur. Ceterum ex hac affectione plerumque cōsurgit quædam cordis vigorosa deuotio, diuinæq; laudis & honoris prodiga flamma, quasi flāma altaris incensæ, in qua scilicet thymiana gratitudinis, boni odoris adoleatur, quod in igne non redolet alieno. Hoc autem thymiana conficitur ex omnibus speciebus pretiosissimis beneficiorum Dei, in creatione, recreatione, gubernatione, glorificatione, & similibus. Quas in nobis congerit cōpunctio, cōterit affectio, incendit deuotio, & olfactui diuino in redolentem odorem laudis offert gratitudo. Ex gratitudine proinde nascitur in corde geminus dolor. Vnus quidem ex defectu diuinæ laudis, honoris, & gratiarum actionis. In quo nimirum se perpendens deficere Psalmista: *Quid, inquit, retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi?* Alius autem pro profectu & incremento virtutum, quas ad votum consequi non proualeat, quia necesse est huiusmodi hominem diuersis adhuc afflictionibus & tentationibus agitari. Quia stimulus internus diuinæ visitationis, in hoc gradu amoris, adfert & aufert; pauperem facit, &

Affectus amoris.

Thymiana mysticum quod, quomodoq; conficiatur.

Gratitudo vt generet dolorem duplicem. Psal. 115.

Q9999 2

ditat;

ditat; humiliat; & subleuat; subtrahit delicias, & congerit; nunc gaudium ingerit; nunc merorem; sperare facit, & desperare. Nec dici possunt contraria, quæ alternatis vicibus in hoc gradu contingunt. Cum enim Deus amatorem suum deserendo se subtrahit & abscondit, ita quod cor amantis affectu mox arido sterilefcit, tunc se pauperem inuenit & tepidum; velut à Deo derelictum, & ab omni dulcedine desolatam. Sedensque cum Iob in sterquilinio desolationis, ad mentem iucunda & grata deuotionis tempora, flebilibus oculis reuocare non desinit. Deinde lentescit agilitas in exercitijs virtutum, reuiuiscit sensualitas in oblectatione vitiorum, sapor spiritalis despicit, opus penitentia amarescit. Et sic totus decursus amoris illius, dubius esse videtur, dum tales in se mutationes nouarum affectionum agnoscit: per quas peccatum, quod prius per frequentiam placens delectabat, postmodum per penitentiam displicens cruciabat. Quæ quidem penitentia dolore & horrore vitiorum adornata, certissimum signum est diuinæ præsentia: cuius spiritus licet in se dulcissimus sit, miro tamen modo doloris amaritudinem in nobis operatur. Et quod amarum est, sentitur in penitentia & operibus penalibus. Sicque Spiritus sanctus partim notus efficitur ex mutatione affectus, & partim ignotus: quia ex sui præsentia * peregrinam facit impressionem in anima; scilicet amaritudinem, cum ipse sit totus dulcis. Cuius si causam inquiris, respondeo, quod hoc prouenit ex accipientis inhabilitate. Cum enim multorum malorum se reum agnoscit, Spiritum sanctum aliter, quam velut offensum, arguentem, & iratum, accipere non potest, licet naturalem suam dulcedinem non relinquat. Non ergo prouenit ex amaritudine venientis, sed ex infectione recipientis. Sicut si quis dulcem potum & saporosum degustans, ex infecto palato felleum iudicat & amarum; sic nimirum anima paulò ante diuersis vitijs & concupiscentijs, detestabili fœditate corrupta, ac nec dum plene mortificata, non tam celeriter & frequenter ad internos sponsi complexus admittitur; licet ad hoc etiam magno conatu laborare videatur, donec se moribus & virtutibus debite studuerit adornare. Vnde Hugo de arrha animæ; cum eadem conferendo, sic ait: Si ego electa sum, cur quæso adhuc differor, quoniam ad amplexus sponsi nondum venire possum? Nescis o anima mea, nescis quam fœda prius fuisti, quam deformis, quam polluta omni horrore & enormitate plena? Et quomodo tam citò in illum pudoris & castitatis thalamum

* Aliâ, pri-
tad g. auç.

Jam expetis introduci, nisi prius saltem aliqua cura & studio ex-culta ad pristinum decorem repareris? hoc est, cur sponsus tuus adhuc praesentiam suam tibi subtrahit, & necdum ad mutuos amplexus & oscula dulcia te admittit: quia nec polluta debet mundum tangere, nec turpem decet mundum videre. Cum autem preparata, & decen-ter ornata fueris, tunc demum in illum caelestis sponsi thalamum in-
trabis, sine confusione permantura.

Restat igitur videre de signis huius amoris, quae similiter tria distin-
guuntur. Primum signum est promptitudo boni operis, quia charitas est maximè operatiua: & ideo imperat omnem actum ordinatum & ordinabilem, quoniam probatio dilectionis exhibitio est operis. Cum igitur proficere volenti necessarium est, ut opera bona feruore deuotionis, & spirituali dulcedine condiantur, ut sic in hilaritate cun-cta fiant, & Domino, qui datorem hilarem diligit, grata reddantur, summa vigilantia propria mortificationi iugiter insistendum est, in omnibus his, quae fallaciter praesens offert mundus. Quia praecupa-tum secularibus desiderijs animum, delectatio sancta declinat: nec mi-
seri poterunt vera vanis, aeterna caducis, spiritualia carnalibus, ima summis, ut quis pariter sapiat quae sursum sunt, & quae super terram, eò quòd delicata consolatio diuina non datur admittentibus alienam, ut sic à peregrinis consolationibus abstracti, & proprijs concupiscentijs mortificati, diuinam dulcedinem valeamus praegustare, ac cum debi-ta continuatione opera Deo grata, spirituali iucunditate perficere: quod est huius amoris officium, qui semper luctatur cum inordinatis affectionibus, etiam venialibus, & passionibus naturalibus. Vnde et-iam alio nomine gradus iste vocatur amor incontaminabilis, quia ho-minem à mundana conuersatione per affectum retrahit, ne mens et-iam venialibus nimium polluat, & ab operatione sua charitatis fer-
uor impediatur, aut etiam passionibus naturalibus in aliquo depri-matur. Vnde Bernardus super illud Apostoli, *Charitas patiens est*, sic ait: Sola *charitas* est, quae in aduersis non deficit, quia *patiens est*: quae iniurias non rependit, quia *benigna est*: quam felicitas aliena non cruciat, quia *non emulatur*: quam conscientia non pungit, quia *non agit perperam*: quae in honore non extollitur, quia *non inflatur*: quae in ab-
iectione non confunditur, quia *non est ambitiosa*: quam cupiditas non coarctat, quia *non quarit quae sua sunt*: quam contumelia non prouo-
cant, quia *non irritatur*: quam sinistrae suspiciones non defoedant, quia

Signa amo-
ris semper
mobilis
tria quae?
Prompti-
tudo boni
operis.

Amori
huic pro-
priū quod.

1. Cor. 13.

Psal. 21.

Ephes. 2.

Psal. 76.

Genes. 32.

Quies ab-
eractionis,
& solitu-
dinis.Verba ama-
toris.

non cogitat malum: quam aliena mala non lætificant, quia non gaudet su-
per iniquitate: quam errores non excecāt, quia congaudet veritati: quā
persecutiones non frangunt, quia omnia suffert: quam perfidia non in-
durat, quia omnia credit: quam desperatio nō absorbet, quia omnia spe-
rat: quam mortis separatio non intercipit, quia nunquam excidit. O
insuperabilis virtus charitatis, quæ ipsum quoq; insuperabile supera-
sti, & cui omnia subiecta sunt, quodammodo subiecisti, dum victus a-
more Deus, factus est opprobrium hominum, & abiectio plebis. Propter
nimiam eius charitatem, quæ dilexit nos, ultra continere non potuit in-
ira suam misericordias suas, quo minus dilectam animam suam inimicis
exponeret pro amicis. Quod si contra Deum fortis susti, o charitas, quā-
to magis aduersus homines merito proualebis?

Secundum signum est diligere quietē abstractionis & solitudinis,
nō solum affectu, sed etiam effectu, quantum potest à mundana con-
uersatione & tumultu hominum se subtrahendo. Cuius ratio est, quo-
niam ignis amoris in hoc gradu, separare studet omne inconueniens
amato ab amante, sicque amans ab amato, in solitudinem trahitur,
ibique lactatur, vt interna dulcedine replatur. Vnde diuinus amor,
quandò plenius omnē alium affectum eliminat, tandò frequentius &
abundantius eam interna dulcedine recreat. Et quia (vt dicit Hugo de
arca Noe) Deus rationale spiritū creauit sola charitate, & nulla neces-
sitate, vt eum suæ beatitudinis participem efficeret, & vt idē aptus esset
tanta beatitudine perfrui, fecit in eo dilectionem spirituale, palatum
quodāmodo per hanc illum sensibiles, ad gustū internæ dulcedinis, qua-
tenus per ipsam dilectionem ei infatigabili desiderio inhæreret. Per di-
lectionem ergo copulauit sibi Deus rationalem creaturam, vt illi sem-
per inhærendo, ipsam quo beatificanda erat, bonum, & ex ipso quodam
modo per affectum sugeret, & de ipso per desiderium biberet, & ipsum
per gaudium possideret. Vnde creatura rationalis ab omnibus se sub-
trahendo meritò soli Deo vacare deberet, vt sic diuinum illud susurri-
um plenius adipisci valeret. Fuge ergo o fidelis anima, dilectum qua-
rens in solitudine, vt fugas & bibas dulcoris illius inenarrabilem sua-
uitatē, immergere & replere, quia ille nescit deficere, si non incipi-
as fastidire. Adhære denique, & inhære; sume, & fruire. Quia si gustus
sempiternus fuerit, sempiterna quoque beatitudo erit.

Tertium verò signum est delectatio in verbis amatoris audiendo
vel referendo. Nam amantes in sermonibus amatoris delectantur, si-
ue sint

ue sint interitus inspirati, siue aliunde relati, vel literis exarati, dum modo ex illis aut amati voluntatem ad obedientiam percipiant, aut experientum mutuorum affectuum vicissim capiant, quos charitas silentio tegere non potest. Libenter, inquam, de amato loquuntur, in prædicatione, vel instructione, fraterna correctione, vel deuota colloquutione, quia *ex abundantia cordis os loquitur*. Hinc ipsa in Canticis sponsa de sponso frequenter ingeminat, dicens: *Num quæ diligit anima mea vidistis?* multaq; similia. Apostoli quoq;: *Non possumus*, inquit, *que vidimus & audimus non loqui*. Cur hoc? Profecto, vt ex his magis incitetur affectus ad operationem virtutis, ad vicissitudinē reciproci amoris. Hinc dicit beatus Bernardus: O bone Iesu, amor tuus non est otiosus in his, qui te diligunt: memoria tui super mel dulcis, meditatio tui plus quam cibus suauis: loqui de te, plena refectio: cogitare de te, perfecta consolatio: adherere tibi, vita aeterna.

Math. 12.
Cant. 3.

Actor. 4.

Sed vā vā tepiditati temporis huius, in quo licet multi desiderant esse boni, opera tamen & exercitia virtuosa, quæ illos bonos efficeret, exercere nolunt. Excusant, & quaritantur sibi gratiā deesse, cum ipsa gratia magis conueniri habeat, se bonorum operum factores inuenire non posse. Vix enim (vt dicit Bernardus) est aliquis, qui in his, quæ Dei sunt, experiri velit, quid possit, etiam quod secundum seculum promptissimè potest, siue fauor allexerit, siue timor impulerit, vel commodum quodcumque persuaserit.

De tertio scalarum gradu amoris, qui dicitur amor incessabilis.

Cap. XXXIII.

Quærit Doctor sanctus secunda secunda questione 27. Vtrum diuinæ dilectionis sit aliquis modus habendus, eò quod ratio boni consistat in modo, specie, & ordine, vt dicit Augustinus in libro de natura boni. Sed dilectio Dei optimum est in homine, quare non immeritò modum aliquem habere debet. Hinc etiam ait Augustinus lib. de moribus Ecclesiæ. Dic mihi, quæso te, quis sit modus diligendi? Vereor enim, ne plus minusve, quam oportet, inflāmer desiderio, ac amore Domini mei. Ad hoc respondet ibidem Doctor sanctus: Quod modus importat quandam mensuræ determinationē, sicut tangit August. super Gen. ad literam libro dicens: Modus est, quod vnicuique propriā mensuram præfigit. Hæc ergo reperitur tam in mensura, quam in mensurato, licet diuersimodè. Nam in mensura reperitur ef-

Qgggg 4 sentia-